

जादुटोणा विरोधी कायदा जनजागृती प्रचार आणि प्रसार  
कार्यक्रम अंमलबजावणी विभागीय समितीची {Divisional  
Programme Implementation and Monitoring  
Committee }(DivPIMC) गठीत करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन  
सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग  
शासन निर्णय क्र.: अंशनि-२०२०/प्र.क्र. १८१/सामासु  
मंत्रालय, विस्तार भवन, मुंबई - ४०० ०३२.  
दिनांक : २८ जून, २०२२

- वाचा:** १) महाराष्ट्र नरबळी आणि इतर अमानुष, अनिष्ट व अघोरी प्रथा व जादुटोणा यांना प्रतिबंध घालण्याबाबत व त्यांचे समुळ उच्चाटन करण्याबाबत अधिनियम-२०१३.  
२) सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग शासन निर्णय क्र. अंशनि-२०२०/प्र.क्र. १८१/सामासु, मंत्रालय, दि. २ मार्च, २०२२

**प्रस्तावना :**

भारतीय समाजात रुजलेल्या काही अनिष्ट, अघोरी, अमानुष संस्कारातून रुजलेल्या अनेक प्रकारच्या गैरसमजुतीमुळे समाजाचे अतोनात नुकसान होत असल्याचे दिसून येत आहे. लाखों माणसांचे जीव वाचविण्यासाठी त्यांचे होणारे शोषण व छळ थांबविण्यासाठी व समाजाचे मानसिक स्वास्थ्य सुधारण्यासाठी शासनाने दिनांक २० डिसेंबर, २०१३ रोजी महाराष्ट्र नरबळी आणि इतर अमानुष, अनिष्ट व अघोरी प्रथा व जादुटोणा यांना प्रतिबंध घालण्याबाबत व त्यांचे समुळ उच्चाटन करण्याबाबत अधिनियम-२०१३ जारी करण्यात आला आहे.

जादुटोणा विरोधी कायद्यामुळे लाखो माणसांचा होणारा छळ, शोषण व त्यांचे जीव वाचणार आहेत. त्याकरिता समाजप्रबोधन करून महाराष्ट्र राज्यातील सामान्य जनतेच्या मनातील गैरसमजुती दूर करणे गरजेचे आहे. संस्कारातून रुजलेल्या गैरसमजुतीमुळे जातीयता, उच्चनिचता, गटपंथांमधील परस्पर द्वेष, स्त्री-पुरुष असमानता, दारिद्र्य अशा मानवतेसाठी घातक असणाऱ्या गोष्टी अजूनही समाजात अस्तित्वात आहेत. त्यात बदल होणे आवश्यक असून त्यासाठी राज्यस्तरावरील जादुटोणा विरोधी कायदा जनजागृती प्रचार कार्यक्रम अंमलबजावणी समितीची {Programme Implementation and Monitoring Committee (PIMC) } संदर्भाकित शासन निर्णय दि. २ मार्च, २०२२ अन्वये पुनर्रचना करण्यात आलेली आहे.

जादुटोणा विरोधी कायदा प्रभावीपणे राबविण्याबाबत मा.मंत्री (सा.न्या.) महोदय यांच्या अध्यक्षतेखाली श्री.श्याम मानव, सह अध्यक्ष, पीआयएमसी यांच्यासमवेत दि. ५ एप्रिल, २०२२ रोजीच बैठक आयोजित करण्यात आली होती. सदर बैठकीमध्ये पीआयएमसी विभागीय समिती गठीत करण्यात यावी, असे निर्देश मा.मंत्री (सा.न्या.) महोदय यांनी दिले.

त्यानुसार, विभागीय स्तरावर “जादुटोणा विरोधी कायदा जनजागृती प्रचार आणि प्रसार कार्यक्रम अंमलबजावणी समिती” गठीत करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

**शासन निर्णय :**

महाराष्ट्र नरबळी आणि इतर अमानुष, अनिष्ट व अघोरी प्रथा व जादुटोणा यांना प्रतिबंध घालण्याबाबत व त्यांचे समुळ उच्चाटन करण्याबाबत अधिनियम-२०१३, दि ३० डिसेंबर, २०१३ रोजी जारी केलेला आहे. सदर कायद्याची परिणामकारक व योग्य अंमलबजावणी करण्यासाठी विभागीय आयुक्त (महसूल) यांच्या अध्यक्षतेखाली विभागस्तरावरील जादुटोणा विरोधी कायदा जनजागृती प्रचार आणि प्रसार कार्यक्रम अंमलबजावणी समिती (Divisional Programme Implementation and Monitoring Committee) (DivPIMC) पुढीलप्रमाणे नव्याने गठीत करण्यात येत आहे.

विभागीय स्तरावरील जादुटोणा विरोधी कायदा जनजागृती प्रचार आणि प्रसार कार्यक्रम अंमलबजावणी समिती {Programme Implementation and Monitoring Committee }(DivPIMC)

अ.क्र.	नाव व पदनाम	पद
१.	विभागीय आयुक्त (महसूल)	अध्यक्ष
२.	पोलिस महानिरीक्षक	सदस्य
३.	विद्यापीठ कुलगुरु- संबंधित कार्यक्षेत्रातील विद्यापीठाचे मा.कुलगुरु यांचे नामनिर्देशित व्यक्ती	सदस्य
४.	उप संचालक, माहिती व जनसंपर्क विभाग	सदस्य
५.	सह संचालक, व्यवसाय व तंत्रशिक्षण विभाग	सदस्य
६.	विभागीय महिला व बालकल्याण अधिकारी	सदस्य
७.	अतिरिक्त आयुक्त(ATC), आदिवासी कल्याण विभाग	सदस्य
८.	अशासकीय ७ सदस्य (त्यात किमान २ महिला)	सदस्य
९.	प्रादेशिक उप आयुक्त, समाजकल्याण विभाग	सदस्य सचिव
१०.	उपायुक्त, शालेय शिक्षण	सदस्य
११.	विभागीय समन्वयक	सदस्य

२. विभागीय जादुटोणा विरोधी कायदा अंमलबजावणी प्रचार-प्रसार समितीची (Div PIMC) कर्तव्ये  
१) विभागातील, जिल्हास्तरीय पी.आय.एम.सी. समित्यांना मार्गदर्शन करणे, समन्वय निर्माण करणे, जादुटोणा कायदा प्रचार-प्रसार करण्याबाबत नियोजन करणे, जिल्हास्तरावर झालेल्या कार्यक्रमाचे अहवाल तयार करून घेणे व राज्य पीआयएमसीला सादर करणे इत्यादी उपक्रम राबविणे

२) राज्यस्तरीय पी. आय. एम. सी. ने सुचीत केलेले कार्यक्रम विभागात राबविणे.

३) जादुटोणा विरोधी कायदा प्रचार व प्रसाराचा विभाग स्तरावर आढावा घेणे व राज्य पी.आय.एम.सी.ला वेळच्या वेळी अवगत करणे.

३. सदर समितीतील अशासकीय सदस्यांची नियुक्ती राज्यस्तरीय पी.आय.एम.सी. अध्यक्ष व सह अध्यक्ष यांच्या मान्यतेने व आयुक्त, समाजकल्याण, पुणे यांच्या सहमतीने करण्यात यावी.

सदर समितीमध्ये विभागीय समन्वयक नेमण्यासाठी जाहिरातीद्वारे अर्ज मागविण्यात यावेत. अंतिम निवड पीआयएमसी अध्यक्ष व सह अध्यक्ष यांच्या मान्यतेने व आयुक्त, समाजकल्याण, पुणे यांच्या सहमतीने करण्यात यावी.

४. सदर समितीची बैठक वर्षातून किमान २ वेळा होईल. समितीतील अशासकीय सदस्यांना वित्त विभागाने निर्धारित केलेले भत्ते नियमानुसार अनुज्ञेय राहतील.

५. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या [www.maharashtra.gov.in](http://www.maharashtra.gov.in) या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा सांकेतांक २०२२०६३०१६४९२९४२२२ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावांने,

( रा. ना. सवने )

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१) मा. मुख्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव

२) मा. मंत्री (सामाजिक न्याय) यांचे खाजगी सचिव

३) मा. राज्यमंत्री (सामाजिक न्याय) यांचे स्वीय सहाय्यक

- ४) मा. मुख्य सचिव यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई
- ५) अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव / सचिव (सर्व मंत्रालयीन विभाग), मुंबई
- ६) आयुक्त, समाजकल्याण, पुणे
- ७) सर्व विभागीय आयुक्त
- ८) पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
- ९) सर्व पोलीस अधिक्षक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
- १०) सर्व जिल्हाधिकारी
- ११) सर्व पोलीस आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
- १२) सर्व प्रादेशिक उपायुक्त, समाजकल्याण विभाग
- १३) सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद
- १४) सर्व जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी/सहायक आयुक्त, समाजकल्याण
- १५) सर्व संबंधित जादुटोणा विरोधी कायदा जनजागृती प्रचार आणि प्रसार कार्यक्रम अंमलबजावणी समिती सदस्य.
- १६) निवड नस्ती, सामासु.